

Inhoud van het Compendium van de Accountantscontrole, deel 1

The Art of Studying: werkwijzer voor studenten	7
Gehanteerde afkortingen	8

Overzicht van de hoofdstukken

1.	De accountantsfunctie in perspectief	15
2.	Wet- en regelgeving	53
3.	Het controleproces	95
4.	Materialiteit en risico-analyse	131
5.	Het onderzoek van de AO/IC	167
6.	Het onderzoek van de EDP/GIS-omgeving	199
7.	Controle-informatie	233
8.	Controletechnieken en -begrippen	259
9.	Afronding van de controle	295

Inhoud per hoofdstuk

1. De accountantsfunctie in perspectief

1.1	De accountantsfunctie	16
	1.1.1 De behoefte aan accountantscontrole	16
	1.1.2 De vertrouwensfunctie	21
	1.1.3 De agencytheorie	22
1.2	De historie van het Nederlandse accountantsberoep in vogelvlucht	24
1.3	Aan de (openbare) accountant te stellen eisen	30
	1.3.1 Deskundigheid	30
	1.3.2 Onpartijdigheid	32
	1.3.3 Onafhankelijkheid	33
1.4	Verantwoordelijkheden van de accountant	34
	1.4.1 Algemene en specifieke verantwoordelijkheden	34
	1.4.2 Vaktechnische verantwoordelijkheid van de accountant	35
1.5	Verantwoordelijkheid bij onjuistheden	37
	1.5.1 Achtergrond van de fraudemelding	37
	1.5.2 Richtlijn 3.03 en Bestuursaanbeveling 2	38
	1.5.3 Verordening op de fraudemelding	43
	1.5.4 Overzicht meldingsplicht	44
1.6	Aansprakelijkheid van de accountant	45
	1.6.1 Civielrechtelijke aansprakelijkheid	45
	1.6.2 Strafrechtelijke aansprakelijkheid	48
1.7	Gedragscode openbare accountant - fiscus	49
1.8	Algemene begrippen rond de accountantsfunctie	51

<i>Toetsingsvragen hoofdstuk 1</i>	52

2. Wet- en regelgeving

2.1	Objecten van accountantsonderzoek	54
2.2	De wettelijke controle van de jaarrekening	55
2.3	Nationale wetgeving: de WRA en de WAA	59
	2.3.1 De Orden	60
	2.3.2 De tuchtrechtspraak	62
	2.3.3 Het accountantsregister	64
	2.3.4 Het accountantsexamen	67
2.4	De GBR-1994 en de GBAA	67
	2.4.1 Van GBR naar GBA	68
	2.4.2 Belangrijke wijzigingen in de GBR-1994	69
	2.4.3 De concentrische opbouw van de GBA	70
	2.4.4 Begripsbepalingen	71
	2.4.5 Regels voor alle accountants	72
	2.4.6 Aanvullende regels voor het optreden als accountant	73
	2.4.7 Aanvullende regels voor openbare accountants	79
2.5	Nadere regelgeving door het NIVRA	83
2.6	Nadere regelgeving door de NOvAA	84
2.7	Internationale regelgeving	85

Bijlage 2.1: Belangrijkste kenmerken per opdrachtsoort	89
Bijlage 2.2: Overzicht herziene Richtlijnen en ISA's	90
Bijlage 2.3: Status per 31-12-'95 van de Meningsuitingen en GBR-Interpretaties	92

3. Het controleproces

3.1	Controlebenaderingen in historisch perspectief	96
	3.1.1 Overzicht van de verschillende controlebenaderingen	96
	3.1.2 De primair gegevensgerichte controlebenadering	97
	3.1.3 De primair systeemgerichte controlebenadering	99
	3.1.4 De risico-analyse	100
	3.1.5 De neo-klassieke controlebenadering	102
3.2	Controlebenaderingen in internationaal perspectief	104
3.3	De verschillende fasen van het controleproces	105
3.4	De opdrachtaanvaarding en -bevestiging	106
	3.4.1 De opdrachtaanvaarding	106
	3.4.2 De opdrachtbevestiging	110
3.5	De voorbereidingsfase	111
3.6	Controledoelstellingen	115
	3.6.1 Algemene controledoelstellingen	115
	3.6.2 Kritische controledoelstellingen	117
	3.6.3 Specifieke controledoelstellingen	117
	3.6.4 Controledoelstellingen en controle-informatie: relaties	125
3.7	Afronding van de controle	126
3.8	Overzicht van het controleproces	127

4. Materialiteit en risico-analyse

4.1	Materialiteit, jaarrekeningtolerantie en controletolerantie	131
	4.1.1 Materialiteit	131
	4.1.2 Jaarrekening- en controletolerantie	135
4.2	Overzicht van de risico-analyse	138
	4.2.1 Achtergrond van het ontstaan van de risico-analyse	138
	4.2.2 De risico-analyse als denkmodel	139
	4.2.3 De risico-analyse als rekenmodel	140
	4.2.4 Bezwaren tegen de risico-analyse	143
4.3	Het accountantscontrole risico (AR)	144
4.4	Het inherent risico (IR)	146
	4.4.1 Algemene en specifieke inherente risico's	147
	4.4.2 Inherent risico versus management risico	149
	4.4.3 Foutenanalyse van het inherent risico	150
4.5	Het interne controle risico (ICR)	155
4.6	De controle-omgeving	156
4.7	Het ontdekkingsrisico (OR)	156
4.8	Overzicht van de risico-analyse	159
	4.8.1 De risico-analyse in 10 stappen	159
	4.8.2 Overzicht van de begrippen rond de risico-analyse	160
4.9	Checklists risico-analyse	161
	4.9.1 Checklist inherent risico (IR)	161
	4.9.2 Checklist interne controle risico (ICR)	163
	4.9.3 Checklist controle-omgeving	164
	4.9.4 Indicatoren voor fraude en overige opzettelijke fouten	165

5. Het onderzoek van de administratieve organisatie en interne controle

5.1	Doelstellingen van het onderzoek van de AO/IC	168
5.2	Controleerbaarheid van de huishouding	170
	5.2.1 Vervangbare en onvervangbare AO/IC	170
	5.2.2 Primaire registraties en functiescheidingen	172
	5.2.3 Compenserende omstandigheden	177
	5.2.4 De NOvAA-noviteit	179
5.3	Gebruik maken van de AO/IC	182
	5.3.1 Beoordelen van de opzet van de AO/IC	183
	5.3.2 Vaststellen van het bestaan van de AO/IC	185
	5.3.3 Toetsen van de werking van de AO/IC	187
5.4	Afronding van het onderzoek van de AO/IC	190
	5.4.1 Vermijdbare en onvermijdbare gebreken in de AO/IC	190

5.4.2	Evaluatie van de AO/IC	194
5.4.3	Adviezen ter verbetering	194
5.5	Overzicht van begrippen rond de AO/IC	195

<i>Toetsingsvragen hoofdstuk 5</i>		198

6. Het onderzoek van de EDP/GIS-omgeving

6.1	Het onderzoek van de EDP/GIS-omgeving	200
6.1.1	Integratie van de EDP/GIS-omgeving en de AO/IC	200
6.1.2	De invloed van de EDP/GIS-omgeving op de accountantscontrole	201
6.2	Doelstellingen van het EDP/GIS-onderzoek	202
6.2.1	Doelstellingen van het onderzoek van de EDP/GIS-omgeving	202
6.2.2	Controleerbaarheid van de huishouding	202
6.3	Benaderingswijzen bij de EDP/GIS-omgeving	205
6.3.1	De twee alternatieve benaderingswijzen	205
6.3.2	De drie omgevingstypen: mainframe, mini en micro	207
6.3.3	De systeemgerichte benadering van de EDP/GIS-omgeving	208
6.3.4	De gegevensgerichte benadering van de EDP/GIS omgeving	215
6.3.5	Inschakeling van EDP-specialisten	216
6.4	Audit automation	217
6.5	Vier variaties op één thema: juistheid van tarieven	219
6.6	Wet Computercriminaliteit	222
6.7	Enkele specifieke automatiseringsaspecten	223
6.7.1	Datacommunicatie	223
6.7.2	Database	224
6.7.3	Electronic Data Interchange (EDI)	227

Bijlage 6.1	Ontwikkelingstraject volgens SDM	230

<i>Toetsingsvragen hoofdstuk 6</i>		231

7. Controle-informatie

7.1	Overzicht van de controlewerkzaamheden	234
7.2	Cijferbeoordeling	235
7.3	Toetsen aan normatieve gegevens	238
7.4	Verbandscontroles	240
7.5	Inventarisatie	243
7.6	Bevestigingen van derden	249
7.7	Het inwinnen van inlichtingen	252
7.7.1	Schriftelijke inlichtingen	252
7.7.2	Mondelinge inlichtingen	255
7.8	Waarnemingen ter plaatse	255
7.9	Verificatie met interne of externe documenten	256

Bijlage 7.1	Kengetallen en financiële ratio's (Dupont)	257

<i>Toetsingsvragen hoofdstuk 7</i>		258

8. Controletechnieken en -begrippen

8.1	De positionering van de controletechnieken in de gehele vaktechniek	259
8.2	Begrippenparen	261
8.2.1	Positieve of negatieve controle	262
8.2.2	Partiële of integrale controle	264
8.2.3	Detailcontrole of totaalcontrole	265
8.2.4	Formele of materiële controle	266
8.2.5	Volkomen of fragmentarische controle	267
8.2.6	Directe of indirecte controle	268
8.3	Specifieke controlebegrippen	268
8.3.1	Dynamisering van de controle	268
8.3.2	Het simultaneïteitsvereiste	269
8.4	Steekproeven en overige deelwaarnemingen	270
8.4.1	Niet-statistische deelwaarnemingen	270
8.4.2	De (statistische) steekproef	272
8.4.3	Werkinstructies uitvoering deelwaarnemingen	280
8.5	Bestaanstechnieken	281
8.5.1	Inventarisatie van voorraden	282
8.5.2	Afloopcontrole op debiteuren	284

8.5.3	Ontstaanscontrole op debiteuren	286
8.5.4	Saldobevestigingen debiteuren	287
8.5.5	Kasopname	288
8.6	Voortgezette controle op crediteuren	289
8.7	De quasi-goederenbeweging	291
8.7.1	Klassieke quasi-goederenbeweging	291
8.7.2	Eigen kaartcreatie (moderne quasi-goederen)	293

<i>Toetsingsvragen hoofdstuk 8</i>		294

9. Afronding van de controle

9.1	Afrondende controlewerkzaamheden	295
9.1.1	Evaluatie van controlebevindingen	295
9.1.2	Bevestiging bij de jaarrekening (LOR)	298
9.1.3	Gebeurtenissen na balansdatum	300
9.1.4	Ter vergelijking opgenomen bedragen	304
9.1.5	Beoordeling van de jaarstukken	305
9.1.6	Het afsluitend controlememorandum	306
9.2	Verklaringen en mededelingen van anderen	307
9.2.1	Verklaringen van andere, openbare accountants	307
9.2.2	Werkzaamheden van interne accountants (IAD)	311
9.2.3	Werkzaamheden van andere deskundigen	312
9.2.4	Werkzaamheden van actuariële deskundigen	314
9.3	De accountantsverklaring	315
9.3.1	De nieuwe accountantsverklaring	315
9.3.2	Elementen van de accountantsverklaring	316
9.3.3	Soorten accountantsverklaringen	319
9.3.4	Bedenkingen en onzekerheden	326
9.3.5	Samenloop van diverse soorten onvolkomenheden	333
9.3.6	Openbaar maken van de verklaring	335
9.4	Overige rapportages	337
9.4.1	De management letter	337
9.4.2	Het accountantsverslag	340
9.4.3	Het accountantsrapport	341

<i>Toetsingsvragen hoofdstuk 9</i>		342

Varia

Antwoorden toetsingsvragen	345
Nieuw geïntroduceerde begrippen	367
Literatuuropgave	369
Index	371
Woordenlijst Engels - Nederlands	379